

Imnul Desteapta-te, romane! - comentariu

Imnul este o specie solemnă a genului liric, este exprimată pretuirea față de divinitate, față de eroi, față de o idee sau față de un eveniment deosebit.

Imnurile naționale sunt cântece patriotice solene și exprimă idealurile de unitate națională ale unui popor, dorința de libertate și solidaritatea acestuia. Sub aspect compozițional, imnul începe printr-o invocatie retorică, conține numeroase indemnuri sau apelează la evocare pentru a ilustra calitățile deosebite a ceea ce el preamărește.

Fiind cântece de slava, de biruință, imnurile au fost puse pe muzică și se cântă, versurile lor având un ton solemn, avântat, mobilizator. Poezia "Desteapta-te române", purtând inițial numele "Un rasunet", aparține poetului ardelenț Andrei Mureșanu și a fost publicată în numărul 25 din 21 iunie 1848 al revistei "Foaie pentru minte, inimă și libertate" ca o replică, "un rasunet" la poeziatul "Desteptarea României", a lui Vasile Alecsandri publicată anterior în aceeași revistă.

Această creație literară a fost pusă pe muzică de Anton Pann și a fost adoptată ca imn al revoluționarilor români de la 1848, a răsunat pe Câmpia Liberată în 1918 de la Alba-Iulia, iar după revoluția din Decembrie 1989 a devenit imnul național al României.

Titlul este constituit din verbul "a se destepta la imperativ", substantivul "roman" în cazul vocativ, cu valoare de sinecdotă, deoarece roman verbul înțelege întreaga națiune.

El este reluat cu formă identică și în primul vers al poeziei, exprimând mesajul și ideea centrală a acesteia, indemnul la deșteptare națională, la luptă împotriva tiraniei, pentru libertatea socială, pentru unitate și independență națională.

Poezia în întregime sa, este constituită dintr-o suită de indemnuri. Mai întâi poetul îi îndeamnă pe români la deșteptare, națională, la trezirea din robie și la acțiune pentru a-și croi un nou destin, prin care să îi impresioneze chiar și pe dșumani ("la care să se-nchine și cruzii tăi dșumani"). Cu același ton ultimativ ("acum ori niciodată") este adresat tuturor românilor, indemnul de a dovedi prin fapte că sunt rumășii demni ai romanilor, un popor mandru, curajos și viteaz, simbolizat prin împăratul Traian. Poetul își argumentează apoi indemnul la luptă, prin solidaritatea și unitatea întregului popor care este gata să sfărșească pentru dobândirea libertății.

Apelând la o invocatie retorică și adresându-se eroilor neamului printr-un verb la imperativ (priviti!) și o enumeratie constituită din vocative (Mihai, Ștefan, Corvine), Andrei Mureșanu pune în lumină dorința arzătoare a românilor de libertate urmașii unor voievozi iluștrii care sunt gata să se sacrifice pentru acest scop ("Viata-n libertate, ori moarte striga toți").

Românii jură, să împlinească visul de unire nerealizat de înaintași ("Juram că vom da mână să fim pururea frați"). În continuare patria devine simbolul mamei văduvite din cauza nerealizării unității naționale și de aceea ea cere ajutorul fiilor săi, în acest moment de cotitură, când visul de veacuri se poate împlini. În caz contrar ca îi va blestema pe toți cei care o vor trada în astfel de împrejurări. Continuând această idee, strofa următoare ia formă unei imprecății ("De fulgere să piară, de trasnet și pucioasă) adresată de poet celor Iași, care n-ar răspunde prezent la chemarea patriei de a obține libertatea cu orice preț, chiar cu prețul vieții ("Va cere ca să trecem prin sabie și foc").

Ideea luptei si a sacrificiului sunt argumente in urmatoarele doua strofe in care poetul precizeaza ca ianafara robiei turcesti, a umilintelor si a tiraniei indurate de veacuri, poporul roman e pandit de alte primejdii la fel de mari cum ar fi o noua robie si rapire a graiului, a limbii starmosilor.

Penultima strofa contine indemnul adresat direct si patetic romanilor de pretutindenii ("Romani din patru unghiuri") la unitate nationala care sa fie realizata atat in ganduri, cat si in sentimente ("Uniti-va in cuget, uniti-va-n simtiri"). Ei au datoria morala de a aduce la cunostinta intregii lumi ("Strigati in lumea larga") a fost ocupat cu forta prin intrigi si "viclene meltiri".

Ultima strofa se adreseaza preotilor indemnandu-i sa insoteasca oastea crestina a carei devize este libertatea preferand moartea glorioasa in schimbul unei robii umilitoare in propria tara("Murim mai bine-n lupta cu glorie deplina Decat sa fim scalvi iarasi pe vechiul nost pamant"). In stransa legatura cu mesajul si cu ideea centrala neamului, exista si cele doua motive esentiale discursului liric- cel al luptei si al jertfei- sugerate prin constructia ca "viata-n libertate ori moarte", "sar ca lupii-n stane", "sa trecem prin sabie si foc", "murim mai bine-n lupta". Astfel poetul evidentiaza si unele insusiri ale poporului roman- curajul, vitejia, dorinta arzatoare de libertate, de unitate nationala, spiritul de sacrificiu, dragostea fata de patrie, demnitatea si mandria patriotica.

Totodata in felul acesta, poetul da glas direct si propriilor sentimente de dragoste, de pretuire, de admiratie fata de tara. Calitatile de imn ale poeziei au fost intuite inca de la crearea ei si de aceea, Nicolae Balcescu remarca faptul ca aceasta poezie este "Marseille romanilor", caci ea are caracter retoric de proclamatie sau manifest, atat continutul de idei cat si procedeele artistice dovedind acest lucru.